

Modelové příklady zpracování učební látky – využití v hodinách hudební výchovy na 2. stupni ZŠ

Mgr. Jana Trojanová

324255@mail.muni.cz

Téma: M. P. Musorgskij: Obrázky z výstavy

Výukový záměr:

- práce s poslechovou skladbou Baba Jaga z cyklu Obrázky z výstavy (Kartinky)
- hudebně vyjadřovací prostředky: melodie, barva, výraz
- hudební nástroje
- práce s partiturou

Aktivizační prvky:

- v průběhu prvního poslechu plní žáci úkoly 1 – 3, uvedené na pracovním listu pro žáky
- při rozhovoru o ukázce na základě plněných úkolů 1 – 3 vyjádří žáci své pocity a dojmy ze slyšeného, společně vyvození odpovědí na otázku 4 a 5.
- opakovaný poslech: plnění úkolu 7 a 8 – viz pracovní list pro žáky
- samostatná práce: v závěru hodiny žáci doplní na pracovním listu úkol č. 6

Průřezová témata:

- literární výchova, výtvarné umění, dějepis
- slohová období – periodizace, romantismus

Obrázky z výstavy – „Kartinky“ (1874) – vznikly během tří týdnů na základě shlédnutí výstavy malíře **Viktora Hartmana** (1834 – 1874).

Skládají se z 10 částí: **Gnomus** (Skřítek), **Starý hrad**, **Tuilery** (Hra dětí), **Bydlo**, **Tanec kuřátek ve skořápkách**, **Samuel Goldenberg a Schmuyle**, **Trh v Limoges**, **Katakomby**, **Baba Jaga**, **Veliká brána kyjevská**. Všechny části jsou propojeny hlavní myšlenkou tzv. **Promenádou**, která se objeví hned v úvodu a pak ještě čtyřikrát vždy obměněna.

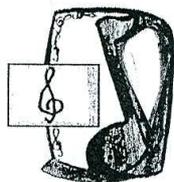
Obrázky z výstavy zinstrumentovala řada autorů, nejznámější je instrumentace M. Ravela.

Poznámka:

Soubor obsahuje dva pracovní listy pro žáky, za nimi následují metodické pokyny pro učitele.

Materiál byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora trvalého profesního rozvoje (CPD) pedagogických pracovníků propojením pedagogické fakulty se školami na Jižní Moravě – **EDUCOLAND**"

Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR

Pojďme se společně zaposlouchat!

1. Které z těchto přívlastků skladbu podle tebe nejlépe vystihují?

uklidňující * svižná * táhlá * poskočná * relaxační * úzkostná * radostná *
taneční * energická * klidná * bojovná * pochodová * monumentální *

.....

2. Které barvy tuto skladbu charakterizují?

.....

3. Do jakého filmového žánru by se tato skladba hodila?

- a. detektivka
- b. pohádka
- c. romantický film
- d. sci-fi
- e. horor
- f.

4. Který z následujících obrázků se nejvíce hodí k charakteru skladby?

a)

b)

c)

5. Do jakého období by skladba mohla patřit?

- a. románské období
- b. baroko
- c. klasicismus
- d. romantismus

6. Poznáš název skladby a jejího autora?

Původní (klavírní) verze skladby od ruského hudebního
skladatele je jen jedním kusem z cyklu pojmenovaného
..... Do orchestrální podoby, kterou jsme slyšeli, celý cyklus
přepočoval skladatel

7. Jaká skupina hudebních nástrojů v této skladbě dominuje?

- a. smyčcové
- b. dřevěné dechové
- c. žesťové
- d. bicí

8. Který z úryvků partitur patří této skladbě (jedná se o úplný začátek)?
Podle čeho takto soudíš?

A)

2 FLÛTES
PETITE FLÛTE
2 HAUTOIS
2 CLARINETTES EN SI \flat
1 BASSON

B)

4 CORS CHROM. EN FA
3 TROMPETTES EN UT
1re ET 2e TROMBONES
3e TROMBONE ET TUBA
2 TIMBALES SI \flat MI \flat

C)

2 HAUTOIS
COR ANGLAIS
2 CLARINETTES EN SI \flat
CLARINETTE BASSE EN SI \flat
2 BASSONS
CONTREBASSON

Pracovní list je zaměřen na práci s poslechovou skladbou *Baba Jaga* z cyklu *Obrázky z výstavy* od ruského skladatele M. P. Musorgského.

1. Ke skladbě se nejlépe hodí tyto přívlastky: svižná, poskočná, úzkostná, energická, bojovná (monumentální). Každá odpověď je ale správná, protože skladba vyvolává v žácích různé pocity a dojmy.

2. Jakákoli odpověď je opět správná, záleží na subjektivním pocitu žáka. Skladba může evokovat tmavé barvy, např. hnědou, zelenou, rudou.

3. Skladba by se z filmových žánrů hodila nejvíce k detektivce, sci-fi, dobrodružné scéně v pohádce, chvílemi možná i k hororu.

4. Ke skladbě se nejvíce hodí obrázek čarodějnice. Žádná odpověď není nesprávná, je důležité umět každou odpověď podložit argumenty.

5. Skladba by mohla patřit do romantismu. Oproti ostatním možnostem pouze romantismus nabízí formální uvolnění, využití barev hudebních nástrojů a nejvíce využívá i mimohudebního programu.

6. Původní (klavírní) verze skladby **Baba Jaga (Domek na kuří nožce)** od ruského hudebního skladatele **Modesta Petroviče MUSORGSKÉHO** je jen jedním kusem z cyklu pojmenovaného **Obrázky z výstavy**. Do orchestrální podoby, kterou jsme slyšeli, celý cyklus přepracoval skladatel **Maurice RAVEL**.

7. V poslouchané části cyklu *Obrázky z výstavy* dominuje skupina dřevěných dechových nástrojů (b).

8. Skladbě *Baba Jaga* patří druhý úryvek (B).